

Kulturdepartementet
Pb 8030
0030 Oslo

OSLO/NORWAY
28.11.13

OUR REF.:

Høringsinnspill fra Flyktningshjelpen

Flyktningshjelpen ønsker å avgi følgende høringsinnspill til Kulturdepartementets høringsbrev av 11.oktober 2013 vedrørende endringer i forskrift 12. juni 2009 nr 640n om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra overskuddet til Norsk Tipping.

Innledning

Flyktningshjelpen er en av de såkalte 10H organisasjonen og mottar i dag, uten søknad, en forhåndsbestemt andel av de 18 prosentene av overskuddet fra Norsk Tipping, øremerket samfunnsmessige og humanitære organisasjoner.

Endringene i reglene for tilskuddet til de samfunnsmessige og humanitære organisasjonene har skjedd i to omganger. Tidligere i år endret den rød-grønne regjeringen ved forskrift inklusjonskriteriene for tilskuddet. Denne endringen er nå fulgt opp av det foreliggende høringsbrevet om fordeling av midlene. Skulle disse endringene bli endelige kan Flyktningshjelpen i verste fall bli utestengt fra ordningen. I sitt høringsbrev angående inklusjonskriteringen legger departementet nemlig til grunn at Flyktningshjelpen, som eneste 10H organisasjon, ikke vil være berettiget til å søke om tippemidler etter at overgangsordningen utløper.

Vi vil her argumentere for at Flyktningshjelpen fortsatt bør være mottaker av midler fra Norsk Tippings overskudd, øremerket humanitære og samfunnsnyttige organisasjoner, og at automatforliket opprettholdes.

Betydning av midlene

Flyktningshjelpen har forståelse for at departementet ønsker at flere organisasjoner skal kunne dra nytte av overskuddet fra Norsk Tipping. Samtidig mener Flyktningshjelpen, på linje med de øvrige 10H organisasjonene, at automatforliket gir regjeringen et særlig ansvar for å sikre at 10H har forutsigbare rammevilkår. Vi mener også at det er mulig å åpne opp for andre organisasjoner uten å svekke de organisasjonene som i dag drar nytte av ordningen.

Flyktningshjelpen mottok i 2012 9,9 millioner kroner over tippenøkkelen. Midlene utgjør om lag en tredjedel av organisasjonens frie inntekter. De frie midlene sikrer organisasjonens evne til å handle raskt, finansiering av "glemte kriser" og investeringer som institusjonelle donorer ikke ønsker å støtte. Et bortfall av midlene vil bety lengre responstid ved kriser, og vil også bety at Flyktningshjelpen må kutte i sin programvirksomhet fordi vi ikke er i stand til å administrere og drive programmene på en forsvarlig måte. Dermed vil færre flyktninger og internt fordrevne kunne få hjelp gjennom Flyktningshjelpens arbeid i felt, og det vil ta lengre tid før livreddende hjelp er på plass. Vi viser for øvrig til vårt brev av 3.juni 2013 til Kulturdepartementet, der vi kommer med innspill til fordelingen av andelen av overskuddet fra Norsk Tipping til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

Konsekvenser og utredningsplikt

Endringene i inklusjonskriteriene ble ikke forelagt Stortinget og i departementets forslag er det heller ikke nå lagt opp til at saken legges frem for Stortinget som egen sak. Som redegjort for i felles høringsuttalelse fra Kreftforeningen, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Norges Blindforbund, Norges Handikapforbund, Redd Barna og Flyktningshjelpen mener vi det er tvilsomt om departementet har adgang til å gjøre endringer i retningslinjene for 18 prosenten uten å forelegge saken for Stortinget.

Det må legges til grunn at Flyktningshjelpen vil rammes hardere av de foreslåtte endringene enn de øvrige 10H organisasjonene, da Flyktningshjelpen, ifølge departementets høringsbrev av 30.april 2013, ikke vil være berettiget til å søke om tippemidler etter utløpet av overgangsperioden. I 2003, da det såkalte automatforliket ble vedtatt, gav flertallet i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen klart uttrykk for at alle de 10 organisasjonene måtte sikres forutsigbarhet for tildeling av midler. Dette er ikke ivaretatt i de nye reglene for den såkalte 18 prosenten, og vi mener derfor at endringene er i strid med Stortingets intensjon.

Det følger av forvaltningslovens § 37 at før det vedtas ny forskrift, eller treffes vedtak om endring av forskrift, skal forvaltningen påse at saken er så godt belyst som mulig. Oxford Research leverte tidligere i år en utredning til Kulturdepartementet som blant annet så på hvilken betydning spillemidlene i dag har for økonomien i organisasjonene, men uten å analysere konsekvensene av et eventuelt bortfall av midler. I sine anbefalinger til departementet la Oxford Research til grunn at alle 10H organisasjonene fortsatt burde være omfattet av den nye ordningen. De anbefalingene departementets forslag bygger på hadde dermed ingen intensjon om at noen av 10 H-organisasjonene skulle falle ut, snarere tvert imot. I sitt høringsbrev av 30.april 2013 skriver departementet:

"Det foreslås at denne type organisasjoner, som har sin primærvirksomhet utenfor Norges grenser, ikke skal falle inn under ordningen. For disse organisasjonene finnes det andre målrettede tilskuddsordninger."

Vi er ikke kjent med hvilke "andre målrettede tilskuddsordninger" som eventuelt vil kunne erstatte Flyktningshjelpens inntektsbortfall etter overgangsperioden. Så vidt vi kan se er det heller ikke fra departementets side forklart eller begrunnet i hvilken utstrekning slike alternative ordninger vil kunne avhjelpe inntektsbortfallet. Etter vår oppfatning burde dette vært gjort. Det burde også vært vurdert hvilken konsekvens inntektsbortfallet fra 2017 – som må forventes å bli større for Flyktningshjelpen enn for øvrige organisasjoner - vil få for Flyktningshjelpens virksomhet. Etersom Flyktningshjelpen rammes hardere av omleggingen, kan det argumenteres for at forvaltningen må ha plikt til å vurdere dette særskilt. Vi viser for øvrig til felles høringsinnspill fra Kreftforeningen, Landsforeningen for hjerte og lungesyke, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Norges Blindforbund, Norges Handikapforbund, Redd Barna og Flyktningshjelpen. I det samme innspillet er det redegjort for at det er tvilsomt om pengespill-lovens § 10 gir adgang til å forskjellsbehandle de ti store humanitære organisasjonene ut fra en vurdering av organisasjonenes formål. Departementet har lagt til grunn at Flyktningshjelpen faller ut fordi hovedtyngden av aktiviteten foregår i utlandet. Dette var tilfellet også i 2003. Stortinget var med andre ord inneforstått med dette da de eksplisitt sidestilte de ti store humanitære organisasjonene, inkludert Flyktningshjelpen.

Norsk Tipping og modellen for fordeling av overskuddet fra tippingen er avhengig av bred støtte for å ha legitimitet. Flyktningshjelpen mener både Norsk Tipping og modellen er tjent med at det også fordeles penger til internasjonalt arbeid. I en tid hvor Norges befolkning nyter godt av økonomiske rammevilkår, som resten av verden bare kan drømme om, er det spesielt viktig å demonstrere internasjonal solidaritet også på grasrot-arenaer, som den Norsk Tipping opererer

på.

Flyktninghjelpen er en meget sentral aktør i opprettholdelsen av et kompetent bistandsmiljø i Norge. Våre ansatte ved hovedkontoret i Oslo er daglig i kontakt med våre feltoperasjoner og får derigjennom førstehåndskunnskap om en rekke krigs- og konfliktsituasjoner hvor få eller ingen andre norske aktører er representert. Denne kunnskapen bringer vi med oss hjem og deler i den norske debatten, i den norske offentligheten og i direkte kontakt med embetsverk og politikere. Vi anser vår direkte involvering i feltoperasjoner i vanskeligstilte land som et viktig bidrag inn i norsk samfunnsliv. Vi finner det dessuten urimelig at vi nå skal straffes for manglende aktivitet i Norge når Stortinget i 2003 eksplisitt inkluderte Flyktninghjelpen som en av 10 humanitære organisasjoner som særlig skulle sikres forutsigbare og trygge rammevilkår.

Vi ber derfor om at departementet revurderer endringene i fordelingen av overskuddet fra Norsk Tipping øremerket humanitære og samfunnsnyttige organisasjoner. Som redegjort for i felles høringsbrev fra Kreftforeningen, Landsforeningen for hjerte og lungesyke, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Norges Blindeforbund, Norges Handikapforbund, Redd Barna og Flyktninghjelpen er det mulig å utvide antall organisasjoner som får en andel i denne potten uten at man samtidig bryter med løftet om forutsigbarhet til de ti store humanitære organisasjonene gitt i 2003.

Med vennlig hilsen

Jan Egeland
Generalsekretær
Flyktninghjelpen